

Ενότητα Β' - Κεφάλαιο 6

Η Οικονομική Ζωή

Η οικονομία της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στηριζόταν κυρίως στις αγροτικές καλλιέργειες. Οι περισσότεροι άνθρωποι ασχολούνταν με την γεωργία και την κτηνοτροφία, κυρίως για τις ανάγκες του σπιτιού τους. Εμπορεύονταν μόνο όσα προϊόντα τούς περίσσευαν.

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί δρόμοι κατά τον 17ο αιώνα

Εκείνα τα χρόνια, η Οθωμανική αυτοκρατορία ήταν εμπορικό πέρασμα από την Ευρώπη προς την Ινδία και την Κίνα.

Μετά τις Γεωγραφικές Ανακαλύψεις του 15ου αιώνα, όμως, βρέθηκαν **νέοι δρόμοι για την Ασία**, με αποτέλεσμα οι Ευρωπαίοι έμποροι να μην χρειάζονταν να περνάνε πια μέσα από την Οθωμανική αυτοκρατορία.

Έτσι, οι Οθωμανοί έχασαν τον έλεγχο του παγκόσμιου εμπορίου και η αυτοκρατορία τους άρχισε να παρακμάζει.

Σιγά σιγά, με τα χρόνια η οικονομική δραστηριότητα πέρασε στα χρόνια των Ελλήνων. Σε αυτή την εξέλιξη βοήθησαν οι συνθήκες του **Κάρλοβιτς το 1669)** και του **Κιουτσούκ Καϊναρτζή το 1774)**, που υπέγραψε η Οθωμανική αυτοκρατορία μετά από πολέμους που έχασε, από την Αυστρία και την Ρωσία αντίστοιχα.

Ένας από τους όρους των συνθηκών ήταν πως όσα καράβια είχαν αυστριακή ή ρωσική σημαία, μπορούσαν να πλέουν παντού στο Αιγαίο ελεύθερα χωρίς οι Τούρκοι να έχουν δικαίωμα να τα παρενοχλούν.

Οι Έλληνες, εκμεταλλεύτηκαν αυτές τις δύο συνθήκες, ύψωσαν αυστριακές και ρωσικές σημαίες στα καράβια τους και ταξίδευαν ανενόχλητοι παντού.

Μπρίκι του 19ου αιώνα

Όταν μάλιστα **οι Βενετοί τον 17ο αιώνα αποχώρησαν από το Αιγαίο**, οι Έλληνες ναυτικοί κυριάρχησαν στις οθωμανικές θάλασσες και με τον καιρό ανέπτυξαν έναν **αξιόλογο εμπορικό στόλο**.

Έλληνας έμπορος

Στον ελλαδικό χώρο, μεγάλες πόλεις όπως η **Κοζάνη**, τα **Ιωάννινα** και η **Θεσσαλονίκη**, αλλά και νησιά όπως η **Χίος**, η **Υδρα** και τα **Ψαρά** έγιναν σημαντικά εμπορικά κέντρα. Η **Καστοριά** έγινε σπουδαίο κέντρο παραγωγής γουναρικών. Τα **Αμπελάκια** της Λάρισας έγιναν ονομαστά για τις βαφές που έκαναν στα νήματα. Εκεί ιδρύθηκε και **ο πρώτος οικονομικός συνεταιρισμός** σε όλον τον κόσμο.

Με τα χρόνια, οι Έλληνες ανέλαβαν μεγάλο μέρος του εμπορίου της Δύσης με την Ανατολή και ίδρυσαν σημαντικές παροικίες στην κεντρική Ευρώπη και την Ρωσία, μεταφέροντας προϊόντα από και προς την Οθωμανική αυτοκρατορία.

Μαζί όμως με τα αγαθά, στην Οθωμανική αυτοκρατορία έφταναν και οι επαναστατικές ιδέες που επικρατούσαν την εποχή εκείνη στην Ευρώπη. Οι ραγιάδες άρχισαν να διαποτίζονται με τις αρχές του Διαφωτισμού και να ξυπνούν από τον λήθαργο της σκλαβιάς. Όταν ήρθε η ώρα της **Επανάστασης**, αρκετοί από τους πλούσιους Έλληνες **εμπόρους βοήθησαν τον Αγώνα**, και κάποιοι από αυτούς έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο.

Από το σχολικό βιβλίο:

1. Διαβάζουμε στις «Πηγές» (σελ. 46) δυο εμπορικές συναλλαγές του 16ου & 17ου αι.
2. Διαβάζουμε στην «Ματιά στο παρελθόν» (σελ. 46) για τα Αμπελάκια και την δημιουργία του πρώτου οικονομικού συνεταιρισμού στον κόσμο.
3. Βλέπουμε στην σελ. 44 μια λιθογραφία Έλληνα εμπόρου.
4. Βλέπουμε στις σελίδες 46 & 47 εικόνες σχετικές με την οικονομική ζωή (πλοία, σκηνές από παζάρι στην Λάρισα, από την αγροτική ζωή, από την αγορά της Αθήνας, κλπ.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Τι μορφή είχε η οθωμανική οικονομία κατά τους πρώτους αιώνες της Οθωμανικής κυριαρχίας;
2. Γιατί η Οθωμανική αυτοκρατορία έχασε την οικονομική επουδαιότητά της μετά τις γεωγραφικές ανακαλύψεις του 15ου αιώνα;
3. Πότε υπογράφηκαν οι συνθήκες του Κάρλοβιτς και του Κιουτσούκ Καϊναρτζή; Πώς βοήθησαν αυτές να αναπτυχθεί η ελληνική ναυτιλία;
4. Γιατί, νομίζετε, μόνον οι Έλληνες ανάμεσα στους λαούς της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ανέπτυξαν επουδαίο εμπορικό στόλο;
5. Αναφέρετε μερικά ελληνικά μέρη που παρουσίασαν σημαντική οικονομική ανάπτυξη.
6. Ποια ήταν η «παγκόσμια πρωτιά» που πέτυχαν τα Αμπελάκια στην Θεσσαλία;
7. Πώς συνέβαλαν οι Έλληνες έμποροι του εξωτερικού στο να διαδοθούν οι ιδέες του Διαφωτισμού στους κατακτημένους πληθυσμούς;

